

Kategoria: Wywiady

Opublikowano: piątek, 08, grudzień 2023 20:29

Joanna Gryboś-Chechelska

Odsłony: 2659

Za nami 13. edycja Forum Rozwoju Mazowsza, podczas której wymieniano się doświadczeniami oraz dyskutowano o przyszłości rozwoju tego regionu. O właściwym spożytkowaniu funduszy zewnętrznych rozmawialiśmy z Mariuszem Frankowskim, Dyrektorem Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych.

Jak według Pana wsparcie Unii Europejskiej, na przestrzeni tych ostatnich 20 lat, przełożyło się na rozwój Województwa Mazowieckiego? Czy bez nich ten rozwój byłby wolniejszy, a może inny, bo wydatkowanie kierowane byłoby na inne zadania aniżeli zakładały unijne programy?

Mariusz Frankowski: Z pewnością rozwój Mazowsza i pozostałych regionów Polski byłby zdecydowanie wolniejszy bez pomocy Unii Europejskiej. Na przestrzeni blisko 20 lat jako kraj otrzymaliśmy ponad 161 mld euro wsparcia, co jest kwotą porównywalną do wydatków budżetowych na cały rok takiego państwa jak Polska. Efekty inwestycji europejskich widzimy w przestrzeniach publicznych, a także szeregu działań społeczno-edukacyjnych skierowanych do mieszkańców. Trudno jest dziś znaleźć powiat lub gminę, w których nie ma śladów pomocy europejskiej. Tylko w ciągu ostatnich kilku lat w ramach perspektywy unijnej 2014-2020 dofinansowanie mazowieckich inwestycji z programu regionalnego wyniosło prawie 8,7 mld zł.

Polityka Spójności z której pochodzi wsparcie określa ukierunkowanie inwestycji, co mogłoby wydawać się w pewien sposób ograniczające. Dzięki temu możemy jednak dziś korzystać z efektów inwestycji, które być może dopiero byłyby na etapie planowania lub odkładania w czasie z uwagi na brak środków na realizację. Dla przykładu w poprzedniej perspektywie, z uwagi na poziom rozwoju gospodarczego musieliśmy skupić się w większym stopniu na obszarze badań, innowacji i wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych. I teraz możemy w pełni czerpać z potencjału dla dalszego rozwoju gospodarki i być znaczącym graczem na arenie europejskiej. Tylko w przypadku Mazowsza wskaźnik PKB na mieszkańca wzrósł 3-krotnie w stosunku do okresu sprzed wejścia Polski do Unii Europejskiej (zgodnie z danymi GUS od 31,1 tys. zł w 2003 roku do ponad 107 tys. w 2021 roku). Efekty unijnych projektów zmieniły oblicze Mazowsza. Do największych inwestycji należały m.in.: budowa lotniska w Modlinie, czy zakupy nowoczesnych pociągów Kolei Mazowieckich i Warszawskiej Kolei Dojazdowej obsługujących pasażerów linii podwarszawskich oraz regionalnych. Efekty pomocy europejskiej to także zrewitalizowane przestrzenie publiczne, zmodernizowane przedszkola, szkoły, uczelnie, szpitale, muzea, biblioteki, ośrodki kultury, teatry i wiele innych dofinansowanych miejsc, które wpływają na jakość życia mieszkańców.

Nie możemy jednak zapomnieć o dużym wewnętrznym zróżnicowaniu regionu i wyzwaniach, które się z tym wiążą. Dlatego w programie Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 dostępne są oddzielne pule środków dla słabiej rozwiniętego obszaru regionalnego (prawie 1,6 mld euro) oraz lepiej rozwiniętego warszawskiego stołecznego (501 mln euro). Odmienne są również poziomy unijnego dofinansowania projektów (do 85% w słabiej rozwiniętym obszarze i do 50% w regionie stołecznym), co przekłada się na wysokość wymaganego wkładu własnego.

W których obszarach życia społecznego rozwój Mazowsza jest najbardziej widoczny?

Mariusz Frankowski: Na przestrzeni lat unijne inwestycje dotyczyły praktycznie wszystkich obszarów życia społeczno-gospodarczego – rozwoju usług dla mieszkańców (w tym szerokiej oferty usług elektronicznych), transportu publicznego, ochrony zdrowia, zwiększania efektywności energetycznej budynków, selektywnej gospodarki odpadami, gospodarki wodno-kanalizacyjnej, wspierania

Kategoria: Wywiady

Opublikowano: piątek, 08, grudzień 2023 20:29

Joanna Gryboś-Chechelska

Odśloni: 2659

przedsiębiorczości i rozwoju biznesu, wzmocnienia rynku pracy, kultury, rewitalizacji, edukacji, czy przeciwdziałania wykluczeniu społecznego i ubóstwu mieszkańców. Przy tak ogromnej różnorodności inwestycji wskazanie tylko kilku obszarów, w których rozwój jest najbardziej widoczny nie jest łatwe.

Z pewnością jednymi z najbardziej widowiskowych są inwestycje w zakresie kultury i odnowy zabytków, które pokazują piękno i różnorodność naszego regionu. Jeśli do tego dołączymy elementy rewitalizacji całych przestrzeni publicznych efekty mogą być spektakularne, tak jak w przypadku Pułtuska, Grodziska Mazowieckiego czy słynącego z tradycji lniarskiej przemysłowego Żyrardowa. Ostatnie lata uwypukliły wyzwania związane z kryzysem klimatycznym oraz energetycznym. Dlatego na pewno zwróciłbym uwagę na ogromne inwestycje na rzecz poprawy warunków do życia mieszkańców dzięki bardziej efektywnemu korzystaniu z zasobów naturalnych i dbaniu o środowisko. Jest to na przykład rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej, zakupy niskoemisyjnych autobusów, rozwój sieci ścieżek rowerowych, ale też wymiana tzw. kopciuchów w domach mieszkańców.

Do najbardziej widocznych obszarów wsparcia należy też z pewnością ochrona zdrowia. Na przestrzeni lat unijne inwestycje objęły m.in. rozwój kardiologii, onkologii, psychiatrii, ale też uruchomione w nadzwyczajnym trybie wsparcie dla ponad 70 szpitali i zespołów ratownictwa medycznego w związku z pandemią COVID-19. Warto podkreślić, że zakupy aparatury medycznej do ratowania zdrowia i życia mieszkańców Mazowsza oraz środków ochrony osobistej były jednym z największych projektów w całej Unii Europejskiej. Szczególny wymiar mają inwestycje w edukację, również ze względu na potencjał do ograniczania wykluczenia społecznego.

W pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej inwestycje obejmowały budowę i rozbudowę szkół, ostatnie kilka lat przyniosły z kolei duży nacisk na doposażenie placówek w nowoczesne pomoce dydaktyczne, rozwój programów edukacyjnych i współpracy z pracodawcami.

Jakie są planowane projekty w ramach programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027?

Mariusz Frankowski: Obecna perspektywa otworzyła zdecydowanie szerszy wachlarz możliwości finansowania projektów z programu regionalnego niż w okresie 2014-2020. Pozwoli to na zaadresowanie w większym stopniu zróżnicowanych potrzeb poszczególnych subregionów. Dla przykładu, po wieloletniej przerwie, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, możliwe jest sfinansowanie takich podstawowych inwestycji jak gospodarka wodno-ściekowa, ale też rozwój turystyki mocno korelujący z rozwojem gospodarczym. W sumie w programie regionalnym wsparcie mazowieckich inwestycji wyniesie ponad 9 mld zł. Zdecydowany nacisk położymy na projekty środowiskowe i wspierające zrównoważoną mobilność miejską. Na ten cel przeznaczona zostanie prawie co trzecia złotówka z programu regionalnego (2,7 mld zł w priorytetach 2. Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza oraz 3. Fundusze Europejskie na rozwój mobilności miejskiej na Mazowszu). Możliwe więc będzie sfinansowanie projektów z zakresu zwiększania efektywności energetycznej budynków, instalacji odnawialnych źródeł energii, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony bioróżnorodności, jak i inwestycji wspierających gospodarkę obiegu zamkniętego. Finansowanie europejskie obejmie rozwój ekologicznego transportu miejskiego, infrastruktury do ładowania pojazdów elektrycznych i stacji tankowania pojazdów wodorowych, czy budowę kolejnych kilometrów ścieżek rowerowych.

Duże wsparcie skierowane zostanie na rozwój konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, czyli zarówno inwestycje w obszar badań i wdrażania innowacji na rynek, jak i dalszą cyfryzację usług (ponad

Kategoria: Wywiady

Opublikowano: piątek, 08, grudzień 2023 20:29

Joanna Gryboś-Chechelska

Odsłony: 2659

970 mln zł). Fundusze europejskie pomogą w rozwoju transportu kolejowego, ale też sieci połączeń drogowych, co jest istotne dla ograniczenia ryzyka wykluczenia transportowego (ponad 960 mln zł). Co ważne, duże wsparcie skierowane zostanie na projekty społeczne i przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców (ponad 950 mln zł). Wyzwania z jakimi mierzymy się od kilku lat nieuchronnie wpłynęły na kształt programu, chociażby w zakresie wspierania telepracy i pracodawców, czy też działań na rzecz integracji migrantów. Szczegółowe informacje o wszystkich obszarach wsparcia i konkursach o dofinansowanie dostępne są na nowej stronie programu www.funduszeuedlamazowska.eu.

Dużo udało się zrealizować. Patrząc bardziej horyzontalnie: jakie jeszcze przed nami, jako Polską, stoją największe wyzwania i potrzeby? Myślę tu o horyzoncie najbliższych 10 lat. Czy pomoc Unii Europejskiej będzie nadal niezbędna? Czy też potencjał regionów stanie się na tyle duży, że będą one stanie bez większego zewnętrznego wsparcia kontynuować fazę dalszego prężnego rozwoju?

Mariusz Frankowski: Trudno mówić o dalszym dynamicznym rozwoju i zmniejszaniu dystansu do innych państw i regionów bez finansowania z Unii Europejskiej. Co więcej brak wsparcia zewnętrznego, zwłaszcza w kontekście zielonej i cyfrowej transformacji, czy innowacyjności gospodarki w krótkim czasie postawiłby nas w tyle Europy. Wpłynęłoby to chociażby na mniejszą konkurencyjność i potencjał inwestycyjny. Jeśli chodzi o wyzwania które stoją przed nami to bezsprzecznie podstawową kwestią jest zapewnienie bezpieczeństwa (w tym również w wymiarze cyberbezpieczeństwa), co wyraźnie pokazały ostatnie lata i wojna tuż za naszą wschodnią granicą. Kolejną kwestią jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i skutków zmian klimatu – susz, powodzi, czy ekstremalnych zjawisk pogodowych. Musimy skupić się również na zbudowaniu odporności miast i regionów w kontekście kryzysu energetycznego oraz surowcowego. Dlatego tak ważne są inwestycje w zrównoważony rozwój gospodarki i przejście w jak największym zakresie w kierunku obiegu zamkniętego. Ogromnym wyzwaniem jest również kwestia odpływu osób młodych i w efekcie starzenia się społeczności lokalnych, szczególnie widoczna na słabiej rozwiniętych obszarach. Dlatego kolejnych latach konieczny jest nacisk na rozwój lokalnych rynków pracy i finansowanie inwestycji przedsiębiorstw.